

प्रेमभक्ति-ग्रन्थमाला

प्रेमभक्ति-मङ्गनावलि

श्रीमान्नालाल दत्तपुत्रजी कवि.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૭૭૨ વર્ગક

પુસ્તકનું નામ પ્રેમભરિત - ભવનાવધાન

વિષય ક-૪

પ્રેમભક્તિ-ગ્રન્થમાલા

૧	કેળાડ કાવ્યો	૧૯૦૩-૮
*૨	ગાન્યમૂત્રોની કાવ્યત્રિપુટિ	૧૯૦૩-૦૫-૧૧
૩,	વસન્તોત્સવ	૧૯૦૫
*૪	ઈન્દુમાર, અ ક ૧ લો	૧૯૦૯
*૫	ન્હાના ન્હાના રાસ	૧૯૧૦
*	શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા, નમસ્કોષી	૧૯૧૦
*૬	જ્યા-જયન્ત	૧૯૧૪
*૮	મેઘદૂત, સમન્વોક્તી	૧૯૧૭
*૯	ઉપા	૧૯૧૮
*૧૦	ચિત્રર્જુનો	૧૯૨૧
૧૧,	ગીતમંથલ	૧૯૨૨-૧૯૨૩
*૧૨,	ગજર્ષિ ભરત	૧૯૨૨
+૧૩,	પ્રેમકુળ	૧૯૨૨
+૧૪	સાહિત્યમન્થન	૧૯૨૪
+૧૫	પ્રેમભક્તિ-ભજનાવલિ	૧૯૨૪
-૧	સ સારમન્થન	૧૯૨૪
૧૭	ઈન્દુમાર, અ ક ૨ જો	
૧૮	ઈન્દુમાર, અ ક ૩ જો	
૧૯,	જાલીગીર-નગજહાન	
૨૦,	અદમ્યશાલ,	
૨૧,	પુ યજ્ઞયા,	

પ્રકાશકે મહાદેવ રામચન્દ્ર જાગુડે,

ત્રણ દગ્ગાળા, અમદાવાદ

* ૧૧ નિગાન વાળા તેર પુસ્તકો અલ્પદાર મળે છે

પ્રેમભક્તિ-ગ્રન્થમાલા

પ્રેમભક્તિ-ભજનાવલિ

કર્તા

નહાનાલાલ દલપતરામ કવિ

અવત ૧૮૮૦

જ સ ૧૯૧૬

કીમત આઠે આના

મુદ્રણસ્થાન આદિત્યમુદ્રણાલય, રાયખડ રોડ, અમદાવાદ
મુદ્રક પ્રાણજીવન વિશ્વનાથ પાંડે

ગ્રંથગત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગ્રંથગતી કાલેન્ડર - ૬
૧૯૮૦-૮૧

કર્તાને માટે ગ્રંથસ્થ

આતમની નમણુ

લાગી જેના જીવનની તાળી જગદાન્મ શુ હો જી,
વાજ્યા જેને અબલુતના વચનોના બાણ
લાગ્યા જેના અન્તરમા અનુભવના લાલુડા હો જી
જાગ્યા જેના પૃથિવિમા પોઢેલા એ પ્રાણ

હજો હમારી આતમની નમણુ એવા જોગીને હો જી

પડદા પડિયા આલ અને આ અન્ધકારના હો જી
ઢાંઢી ઢળિયા જડ ને માયા ને વાણી વેદ,
વાળી વાડો ચૌદ ને ચૌદ આ બ્રહ્માડની હો જી
લેદી એ સહુ પાયા પગપગના ભેદ

હજો હમારી આતમની નમણુ એવા જોગીને હો જી

ગહનતાના ખોજ્યા શુક્રાઓ ને ગર્વરો હો જી
પીધા જેણે અગમ્યના ખ્યાલાના પૂર,
પ્રકૃતિ ને પુરુષના પગખ્યા પાગખ્યા હો જી,
ભીતરિયા જે પામ્યા બ્રહ્મમન્દિરના નૃ

હજો હમારી આતમની નમણુ એવા જોગીને હો જી

પ્રસ્તાવના

આપણા કાવ્યવિશેષમા ભજનો અને રામના મહને ખાસ આકર્ષણ આવતા, હજી એ મહારો પદ્મપાત ત્યહા ઢળે છે મહારી રામગીતાવલિ છપાઈ ગઈ છે ૨૮૬ ૨૮૬ લખાયેલા મહારા પચાસ ભજનોની આ ભજનાવલિ આજ ગુજરાતને ધરાવુ છુ માત્ર ભક્તિના આ ભજનો નથી ભક્તિના, પ્રેમના, સ સારના લેહોના, મનુષ્યજીવનના ઊડાણોના, બ્રહ્માડશાયી બ્રહ્મના એમ પ્રભુ ને પ્રકૃતિ, બ્રહ્મ ને બ્રહ્મલીલા, ઉભયની અગોચરતાના ગીતોનો આ સંગ્રહ છે કોઈક ઉપદેશાત્મક છે, થોડાક ભાષાન્તરો છે કેટલાક મહારી રામગીતાવલિમાથી એ આમા લીધેલા છે ભજન એટલે અગમ્યના કાર્તિક દર્શનનુ ઉચ્ચારણ એ પ્રાચીન ને વિશાલ અર્થ આજે એ સાચો છે

નરસિંહમીરાના ઉત્તમ ભજનો એ જ હજી તેા આપણો મર્વોત્તમ ભજનભંડાર છે કારણ એ છે કે એ મહાભૂતોએ ગેળના પડદાઓની પાછળ જોયુ હતુ, ને ત્યાં જોયુ હતુ તે જગતમા ગાયુ હતુ તહેમણે દર્શન કીધા હતા, ને એ પ્રહ્લદર્શનના ગીત ગાયા હતા દલપતકાવ્યની નાન્દીમા દલપતગમ કહે છે કે

વિચિત્ર દેખાવ, વિચિત્ર વાણી,
વિચિત્ર પોષાક, વિચિત્ર પ્રાણી,
વિચિત્ર આ નાટક વિશ્વ નામ,
પેદા કર્યુ તે પ્રભુને પ્રણામ

એ વિગટનાટકના પડદા સન્મુખની જ ગગભૂમિ આજે તો એટલી નાનાગ્ગી ચિત્રવિચિત્ર ને ભૂલભૂલામણી લેવી બની છે કે વિશ્વના પડદાઓની પાછળ કે આત્માની અતલ ગુફાઓમા નિરખવાની નવરાશ ઓછાને છે, ને નિત્યનિત્ય એ ઓછામાથી યે ઓછા થતા જાય છે મહાગ ૪૭ વર્ષના જીવનદિવસોમા ન્હાનામ્હોટા તીર્થ સન્ત ને ભૂત કેટલાક દીઠા છે પણ એ પાત્ર દશકની લગભગમા હયાને હલમલાવી નાખનારા ને પગતપગના પગખન્તા બે જ પરમ ભદ્રગજ પેખ્યા એક તો નાટકના તખ્તા ઉપર નટ ત્રણકલાલ—નગસિંહ મહેતાના સ્વાગમા ને બીજા જગતના તખ્તા ઉપર સિન્ધ-હેઠગખાદની અહસમાજ વાળા ડો રૂબેન

ભજન એટલે અહસ સન્મુખ થવું, ભજન એટલે ભૂતનુ પ્રભોપનયન અન્ય નકલ દિશાઓમાથી આ માને વાળી—સડોરી લેગને તહેનો ડિગ્ણુત્યોતિ અહસદિશામા વાળવો એમ કરતા કોઈ વેળા મમીપમા અહસદર્શન થાય, કોઈ વેળા દૂર દર્શન થાય કોઈ વેળા અહસજાખી થાય કોઈ વેળા અનિમિશ ઉઘડેલા નયનકમળને ભરીને અહસ પ્રકાશ ઉભરાઈ રહે કોઈ વેળા અહસકલાનુ તો કોઈ વેળા અહસાડના ડો ભેદનુ ટર્ગન થાય ભજનો પણ આહ્વી સ્થિતિના એવા નિરનિરાળા અનુભવોના હોય છે શ્રીમદ વલ્લભાચાર્ય ને સ્વામી નારાયણના વેષ્ણુવ સપ્રદાયના ભજનો મ્હોટે ભાગે દૃષ્ટુભક્તિના છે યોગ વેદાન્તના મરદાની ભજનો ઘણું ભાગે નિર્ગુણને અજ્ઞાતવાદને સ્વયં શિખરને ને નિર્ગુણની

યે જાહોજલાલીને વર્ણવવા મથે છે ગીતાની પેઠમ ધીરાની ઘણીખરી કાણીઓ ઉપદેશાત્મક છે ત્રત ને વાડના જન સાવુરાજોના ભજનો સદાયગુણી પશ્ચિમણના બહુધા હોય છે તપસ્વીઓને પ્રાયશ્ચિત્ત દેતા મહાન્તો જેમ પચાગ્નિ તપાવતા, કાટાવાળા જેઠાન્ધ માગતા, તેમ ભોજ ભૂત ને બ્રહ્માનંદજી જેવા મહાન્તગજો સસારને ચાળળા યે મારે છે પ્રભાતિયા તો નગસિહના જ મીંગના ભજનોમા સ્ત્રી-કવિની સુમધુર સુકુમારતા પમરે છે જૂના નાણાની પેઠમ એમ જૂના ભજનોમા યે મેનુરપુ વધારે છે

છ સ ૧૮૪૮થી ગુજરાતમા નવો યુગ ખેડો, અને તે હજી સમાપ્ત થયો નથી આ નવયુગના વ્યક્તિજીવનમાથી ને સસારજીવનમાથી સાગ ઘણા વાતા ઓમડી ગય છે, તેમ ભજનો યે ઓમડા છે ગિરનારના શિવરાત્રીના મેળામા હજી ભજનની જ જક ગગનમડળમા ગાજી રહે છે, જો કે પૃથ્વી ઉપર તો અનેક વિધની પાથિવતા ઉભાય છે નમદાતીરે શલપાણીશ્વરને શુદ્ધતીર્થનો, વાત્રકતીરે ઉત્કલેશ્વર મહાદેવનો, ઇંડરના હુગગઓમા કેમગ્યાજ-સામળાજીનો, દેવકી ઉનાઇનો એ મધસમુદાય જેવાના હજી બાકી છે સ્વામી નાગયણુના સંન્યાનો ભકિતરગ હવે ઉપટતો જાય છે આર્યમમાજ પ્રાર્થનાસમાજ થિયોસોફીમા ભકિત કે સમસ્ત આત્માની ભરતીઓ કરતા બુદ્ધિની છોળો વધારે ઉછળે છે સાળરના સપ્તસગમનો વહુડાનો સમારભ ને સરસ્વતીતટનો સિદ્ધપુરનો વિશાલ તીર્થસઘ સસારી થઈ ગયા છે, ધર્મનેતાઓએ ધર્મની પુનઃસ્થાપના

તૃહા બનતી ઉતાવળે કરવી ઘટે છે નરસિંહમીરાથી ચે પ્રાર્થનામાળામાના ભજનો મહાન ઉન્નત છે એ ન બ રમણ-ભાઇનુ પદપાતી માહિત્યવચન ગુજરાતે સ્વીકાયુ નથી આપણા વ્યક્તિજીવનની કથા ચે અન્યથા નથી શરીરના ભૂખ્યા ડહકે સાધશે, આત્માના ભૂખ્યાના આ જન્મ ને પરજન્મ ઉભય અપુણ્યે અપવાસી જશે અધ્યાત્મશાળી જીવેને એ સ્મરાવનુ પડે એમ છે ? ભજનભૂખ્યો સસારી આ જીવનમા ચે આત્મભૂખ્યો ને પરજીવનમા ચે આત્મભૂખ્યો રહે છે

ઉપનિષદની ગહનતા કેળીતામાના વિગટર્ગનની ભવ્યતા કે ભાગવતમાના ગોપિકાગીતની આસ્ત નવગુજરાતના ભજનોમા કેટલી ઉતરી છે ? છતાં ચે જૂતાનવા ગુજરાતના ભજનોની અને ગુજરાતના રામની પૃથાઓ ભરતખડમા ખીજે નથી ન્વામી નાગચણુના મદિરોમા, મૂડિયા બાવાની જમાતમા, ડાકોજીના ચોકમા, ગિંગનાગ્ની તળેટીમા ભજનનો ને રામનો જહારે જચ્હારે મગમ થાય છે તહારે તહારે, ઉપગ્રી ચન્દ્રમા અમૃત વરસે છે એમ, ગુર્જર કવિતા ચે ગુજગતીઓ અને ગુજરાતણો ઉપર અમૃતની ઝડીઓ વરની નહે છે

પૂજનવિધિનુ પરમ સત્ય તો એ જ છે કે જીવન એ જ હગ્ગિની પરમ પૂજા, આયુધ્ય એ જ આગતી દેવસેવા કે દેવદર્શન જીવનમા ન ઉતરે તો એ સેવા કે દર્શન, એ કયા કે કિર્તન મિથ્યા જ છે પરા પૂજા એ જ હગ્ગિની મહાપૂજા કે છતાં ગણિતના ચૂઢ કાંચડા જેમ બાલકોને માટે નથી પણ ગણિતશાસ્ત્રિઓને કાજે છે, તેમ

શ્રીમદ્ શકગચાર્યજીનું પણ પૂજનું મ્તોત્ર અગાધ બ્રહ્મ
નીચના મહાતારાઓને કાળે છે, આરે એમી પાવળે પાવળે
નહાનારને કાળે નથી સાકારપૂજકો તો સાકારને ચે પૂજ્ઞ
છે નિગકાન્ના આપણા ઉપાનકો તો બહુધા કોઇને ચે
ઉપાસતા નથી એ માનમદેરાની મનોદશા આપણા સ સાર
શાસ્ત્રોએથી અબાણી છે? વેદકાળમા, મૂના ને ઝરથુસ્તના
યુગોમા, ખ્રીસ્તસમયે, ઇસ્લામની સ્થાપનાના ઝમાનામા
ભજન જીવનની એક જરૂરિયાત ગણાતી આજે ચે ભજન
વિલાસ નથી, જીવનની જરૂરિયાત છે મન્દેશવાડી પયગ-
મજે ને મન્ત્રદ્રષ્ટા મહર્ષિઓ એ જ માસ્થા ધર્મધુન્ધર
ને સ સારતારણહાર છે

ચૈત્રી ૫૩વો, ૧૯૮૦ નહાનાલાલ દલપતરામ કવિ

અનુક્રમણિકા

પાનુ

૧,	પરમ પ્રેમ પરશ્ર્વજ	૩
૨,	ઉગે છે પ્રભાત આજ	૪
૩,	આવો, આવો પૂજન કાજ	૫
૪,	જોગીઓના બાળ	૭
૫,	આવજો યમુનાઘાટ	૯
૬,	બ્રહ્મબચરી	૧૦
૭,	પ્રેમકુજની વટાઓ	૧૧
૮,	આવો - આવો, મન્તાન !	૧૨
૯,	સિન્ધુનીરે	૧૩
૧૦,	સ્તુતિનું અષ્ટક	૧૪
૧૧,	બાર ઉઘાડ	૧૬
૧૨,	બતાવો-બતાવો કોઈ	૧૭
૧૩,	જય, નિલવનેશ્વરી !	૧૮
૧૪,	પ્રેમજયોતિ ! પરમ પ્રેમજયોતિ !	૧૯

૧૫,	પ્રેમનો પદારથ	૨૦
૧૬,	પ્રેમનો સચાર	૨૧
૧૭,	આવશે એવા કેા પ્રહ્મના તેજ	૨૩
૧૮,	હો યોગીન્દ્ર !	૨૪
૧૯,	પ્રભુના પરમ ધન	૨૫
૨૦,	જગતના ભાસ	૨૬
૨૧,	પ્રહ્મભૂત્યા નરનાર	૨૭
૨૨,	હુ ખસુખ	૨૮
૨૩,	પ્રહ્માડ કહે છે કે પ્રહ્મ છે	૩૦
૨૪,	મીરા ને મહારાણેા	૩૧
૨૫,	સાચના સીપાઇ	૩૨
૨૬	જોગી તણા જયકાર	૩૩
૨૭	યમદમ યોગીની શતાબ્દિ	૩૪
૨૮,	ઘટારવ	૩૬
૨૯,	અનુભવમાળા	૩૯
૩૦	હરિના હર્ગન	૪૦
૩૧,	વનના આમન્ત્રણ	૪૨
૩૨,	પ્રહ્મચારી	૪૪
૩૩,	ગિરિઓમા મોર	૪૭
૩૪,	ધર્મરાયના પાર્ષદને વિદાય	૪૮
૩૫,	વસમી આ વનની વાટ	૫૧
૩૬,	હયાના હેત ને હુનિયાના દશ	૫૨
૩૭	પૂછશેા મા	૫૩
૩૮,	જગની જાડનવી	૫૪

૩૬,	જોગીઓની ગુફાઓ	૫૫
૪૦	લેહના પ્રશ્ન	૫૬
૪૧,	માનવનાવ	૫૮
૪૨,	પ્રહ્લાનન્દધેલા	૬૦
૪૩	ધમકેતુનુ ગીત	૬૨
૪૪,	સાન્ધ્ય તેજ	૬૪
૪૫,	મન્દિર ઘો	૬૬
૪૬	અહાલોક	૬૮
૪૭,	પ્રહ્લાનન્દ	૭૦
૪૮,	પ્રેમાનન્દજ્યોત જાગી	૭૧
૪૯,	પ્રેમને હિ ટાલે	૭૨
૫૦,	આનન્દના આગ	૭૩

પ્રેમભક્તિ—ભજનાવલિ

પરમ પ્રેમ પરબ્રહ્મ

પરમ પ્રેમ પરબ્રહ્મ

માત પ્રેમ, તાત પ્રેમ, પુત્ર પ્રેમ, પુત્રી પ્રેમ,

દેવપતીના દેવ પ્રેમ, પ્રેમ છે સ સારસાર

પરમ પ્રેમ પરબ્રહ્મ

દયા પ્રેમ, દાન પ્રેમ, ભક્તિ પ્રેમ, જ્ઞાન પ્રેમ,

યોગ પ્રેમ, મોક્ષ પ્રેમ, પ્રેમ તે સ ન્યસ્તાધાર

પરમ પ્રેમ પરબ્રહ્મ

સ્થૂળ પ્રેમ, સૂક્ષ્મ પ્રેમ, વિશ્વ કેરો મન્ત્ર પ્રેમ,

સૃષ્ટિનો સુવાસ પ્રેમ, રમ તેજ કેરો પાર

પરમ પ્રેમ પરબ્રહ્મ

આત્મનો વિઠાસ પ્રેમ, જીવનપ્રકાશ પ્રેમ

પ્રેમ-પ્રેમ, મર્વ પ્રેમ પ્રેમનો આ પારાવાર

પરમ પ્રેમ પરબ્રહ્મ.

૨

ઉગે છે પ્રભાત આજ

ઉગે છે પ્રભાત આજ ધીમે ધીમે,

ઉગે છે ઉષાનુ રાત્ર્ય ધીમે ધીમે,

ઉગે છે પ્રભાત આજ ધીમે ધીમે

ચળનીની ચુદડીના

છેડાના હીરલા શા

ડુમે છે તારલા આજ ધીમે ધીમે,

ઉગે છે પ્રભાત આજ ધીમે ધીમે

પન્ન પ્રકાશ ખીલે,

અનુના અગ ઝીલે,

ભગે પ્રભુ વિશ્વમા આજ ધીમે ધીમે,

ભગે પ્રભુ ભવમા આજ ધીમે ધીમે,

ઉગે છે પ્રભાત આજ ધીમે ધીમે

૩

આવો, આવો પૂજન કાજ

❧

આવો, આવો પૂજન કાજ, આવો, આવો !

લક્ષ્મી ! રાની ! યોગી ! તપસ્વી !

પૂજન કાજ આવો, આવો !

ગાઓ, ગાઓ મહિમાગીત, ગાઓ, ગાઓ !

ઋષિ ! કવિ ! દ્રષ્ટા ! પથગમ્ભર !

મહિમાગીત ગાઓ, ગાઓ !

ગાઓ, ગાઓ !

નચ્ચિદાનન્દ ! સચ્ચિદાનન્દ ! ઓમ્ સચ્ચિદાનન્દ !

આવો, આવો પૂજન કાજ, આવો, આવો !

૨

ખુદ્ધિ, હૃદય, તિમિર, તાપ, સ્થૂલ, સૂક્ષ્મ, પુણ્ય, પાપ,
ગ્સ-ભાવ-સૌન્દર્ય કેરી વિવેકદષ્ટિઓ

જડચેતનની જીવન્ત અસ્તિત્વવાણુ

એ જ ભાષે, એ જ ઉચ્ચારે જીવનશબ્દે

પ્રભો ! તુ છે, પરબ્રહ્મ ! તુ છે

પૃથિવપટની વનરાજી, બ્યોમતટની તેજરાજી,

પુષ્પ, પત્રો, સૂર્ય, ચન્દ્ર, ને બ્યોમગગા

વિશ્વકુલની સકલ વિરાટવાણુ

એ જ ભાષે, એ જ ઉચ્ચારે તેજસૂશબ્દે

બ્રહ્માઠ બ્રહ્મનુ પરમ મન્દિર છે

ભક્તિ, ધ્યાન, પૂજન, યોગ, સમાધિના ચેતનતરંગ
સન્ત જનના અમીમધુર જીવનપરાગ

ગહનતાની ગહન આનન્દવાણી

એ જ ભાષે, એ જ ઉચ્ચારે ગહન શબ્દે
સચ્ચિદાનન્દ ! સચ્ચિદાનન્દ ! ઓમ્ સચ્ચિદાનન્દ !

આવો, આવો પૂજન કાજ, આવો, આવો !

૩

પ ચેન્દ્રિયની પ ચળ્યોત અખડ આરતી,
ક્ષણ ક્ષણ, દિવસ દિવસ, ઋતુ ઋતુ, જીવન જીવન
ક્રમયોગના નેવેઢ, જ્ઞાનયોગના ધૂપદીપ,

ધ્યાનયોગના પૂર્ણજ્યોત દર્શન ને સાક્ષાત્કાર,

એ જ ભક્તિ, એ જ પૂજા, એ જ મહિમાગાન,
એ જ પુણ્ય, એ જ સાધુત્વ, એ જ મહાસન્યાસ
એ જ ભવનો મન્ત્ર, એ જ ભવનુ શાસ્ત્ર;
એ જ તપ, એ જ યોગ, એ જ આયુષ્યવેદ
એ જ પ્રહસનુ પ્રહસનમર્ષણ

માડો, માડો એહ જીવનથરા,

સન્તન ! એહ જીવનમોક્ષ

સચ્ચિદાનન્દ ! સચ્ચિદાનન્દ ! ઓમ્ સચ્ચિદાનન્દ !

આવો, આવો પૂજન કાજ, આવો, આવો !

૬

જોગીઓના બાળ

અમે જોગીઓના બાળ !
 ગેરુ ધરીને ધરાવશુ,
 પીને પાઈ દહશુ કાળ
 અમે જોગીઓના બાળ

ધ્રુવ

ઘોળ્યા ત્રાહા ને ઘોળ્યા સૂર્યને,
 ઘોળ્યા દિવસ ને રાત્ર,
 ઘોળી ઘોળી ને સોમ સારવ્યો,
 છલકે એ અમ પાત્ર
 પાત્ર ધર્યું મુખ જગતને
 અમે જોગીઓના બાળ !

શોક ને મોહ સરી પડયા,
 લાધ્યા રનેહ ને કલ્યાણ
 જાગી ભરી ભરી લાવીએ,
 અમને ચાખવાની આણ,
 થાળ પૂરી જગ પાડ્યા,
 અમે જોગીઓના બાળ !

ગિરિ ગિરિના કણ સઘયો
 જોખ્યા મનુને સમાજ,
 કેઇએ રચ્યા વક્ષણ દેહના,
 કેઇએ પ્રાણ કેરો સાજ
 ઉતસવ જોઇને આનન્દિયે
 અમે જોગીઓના બાળ !

૫

આવળે યમુનાઘાટ

આવળે-આવળે યમુનાઘાટ, ત્હા મળશુ.
 આવળે-આવળે, ગાયો લાવળે, ત્હા ચરાવળે,
 આવળે યમુનાઘાટ, ત્હા મળશુ ધ્રુવ.
 એક મીટ ખીડુ ત્હા તો ખીજી મીટ ઉધરે,
 વડાલાની જોડિ છુ જલતીર વાટ,
 યમુનાઘાટ, ત્હા મળશુ
 આસુડા ન નીતરે, ન ઘેન મહારા ઉતરે,
 વિશમે ન આખના ઉચાટ,
 યમુનાઘાટ, ત્હા મળશુ
 પધારો, પધારો, એક તગ્ગશ દરસની,
 પ્રાણુ કેરા માડી મહેલ્યા પાટ,
 યમુનાઘાટ, ત્હા મળશુ
 દૂધડલા ફહોશુ, પીશુ ને પાશુ,
 મટુકી લરી લઇશુ જગને માટ,
 યમુનાઘાટ, ત્હા મળશુ
 ઘેરી ઘેરી મોગ્લીમા સાગરના શખ્દ વાળ,
 લખળે પ્રદ્મલેખ મહારે લલાટ,
 યમુનાઘાટ, ત્હા મળશુ
 આવળે-આવળે યમુનાઘાટ, ત્હા મળશુ,
 આવળે-આવળે, હંધડા લાવળે, ત્હા ચરાવળે,
 રસયમુનાને ઘાટ, ત્હા મળશુ

૬

પ્રહ્મળ સરી

卐

પરમ શબ્દ એ સુણો,
 હો ! પરમ શબ્દ એ સુણો,
 બોલે પ્રહ્માડે પ્રહ્મળ સરી તણો,
 રટે આનન્દ-આનન્દ સ્થૂલસૂક્ષ્મના કણો!
 પરમ શબ્દ એ સુણો!

એ શબ્દ કેા ગહન આત્મિક વાણી બોલે,
 એ શબ્દ વીંધી ત્રણ લોક અપાર ડોલે

મન્દ મન્દ જેમ ફેરે મધુર ફૂલડા, સખિ !
 ચન્દ્ર-ચન્દ્ર જેમ વહે અમૃતચન્દ્રિમા, સખિ !
 એવી ધીરી,
 એવી ધીરી એ અધીરી ! બજે પ્રહ્મળ સરી
 પરમ શબ્દ એ સુણો!

માની મહાસમય માનવલાગ્નો, હો !
 કેટલાણુમ ગલ લણે સુરમ ડલીઓ

ગાજે દેવતાના દુ દુલિ આનન્દના,
 ગીત નન્દનના નન્દિની ને નન્દના,
 ઉડે પડવો અનન્તતાની અડીમા ઘણો,
 ઝીણી તારલીના કિરણ સરિખડો ઝીણો ઝીણો,
 પરમ શબ્દ એ સુણો!

૧૧૭૭૨,

૭

પ્રેમકુજની ઘટાઓ

અહો ! જગતઝાળમાં તપ્યા તપસ્વીઓ !
આત્મછાયડીને શોધતા ઝુઝુલ્યો !

પ્રેમકુજની ઘટાઓ છે સોહામણી,
રસની વાડીની વસન્ત છે રણિયામણી.

અહીં પ્રેમ કેરા સબ્ય જગત્પ્રાણ છે,
અહીં સનાતન તીર્થ ને કલ્યાણ છે

રમણસોમ શી વિશાલ છે અગાસીઓ,
ત્યહા પધારજો, રસપન્થના પ્રવાસીઓ !

પરમ પ્રેમના પૂનારી હો તે આવજો !
હૃદયઝાળમાં પૂનારો ભરી લાવજો !

૮

આવો-આવો, સન્તન !

✦

આવો-આવો !

આવો-આવો, સન્તન સહુ ! આવો-આવો !

ગાવો-ગાવો, આશાગીત ગાવો-ગાવો !

આશલર્યા, યૌવનલર્યા, જીવનલર્યા આવો-આવો !

યજ્ઞ કેરા ઓજન્ ઓપે, દર્શન દ્યો, તમસ્ લોપે,
 ઉર-ઉર ન્યોતિ રોપે, આવો-આવો !

આશલર્યા, યૌવનલર્યા વિ

ઉર્મિ સમો ધ્વજ ઉડે, નિરાશા-નિશ્ચિદ્ધા બૂડે,
 આશાને મન્દિરે રૂડે આવો-આવો !

આશલર્યા, યૌવનલર્યા વિ

આત્મ શુ વિશાળ વ્યોમ, પ્રેમભક્તિની આ ભોમ,
 પ્રહ્લ વહે રોમરોમ આવો-આવો !

આશલર્યા, યૌવનલર્યા વિ

૯

સિન્ધુનીરે

(બ ગાળીમાથી ભાષાન્તર)

સચ્ચિદાનન્દ સિન્ધુનીરે પ્રેમાનન્દની લહરી
મહાભાવ રસલીલા શી માધુરી ! વારી ! વારી !
સચ્ચિદાનન્દ સિન્ધુનીરે ધ્રુવ

વિવિધ વિલાસ રસપ્રસંગ, કેવા અભિનવ ભાવતરંગ,
ડૂળે છે, ઉઠે છે, કરે છે રંગ નવીન નવીન રૂપ ધરી !
સચ્ચિદાનન્દ સિન્ધુનીરે

મહાલોઠે સમુદાય એકાકાર થઇ રહ્યો,
દેશકાલ વિવિધતા લેદાલેદ ફર થયો-
સચ્ચિદાનન્દ સિન્ધુનીરે

હવે આનન્દે માતા થઇ,
એ બાહુ ઉછાળી,
બોલો રે મન ! હરિ હરિ
સચ્ચિદાનન્દ સિન્ધુનીરે.

૧૦

સ્તુતિનુ અષ્ટક

પ્રભો ! અન્તર્યામી ! જીવન જીવના ! દીનશરણા !
 પિતા ! માતા ! બન્ધુ ! અનુપમ અખ્યા ! હિતકરણા !
 પ્રભા, કીર્તિ, કાન્તિ, ધન, વિભવ, સર્વસ્વ જનના !
 નમુ છુ, મન્દુ છુ, વિમલમુખ સ્વામી જગતના !

મહુ અદ્ભુતોમા તુજ સ્વરૂપ અદ્ભુત નિરખુ,
 મહાજયોતિ જેવુ નયન શશિ ને સૂર્ય સરખુ,
 દિશાની શુક્રઓ, પૃથિવિ, ઉડુ આકાશ ભરતો,
 પ્રભો ! તે સૌથી યે પર પરમ તુ દ્વર ઉડતો

પ્રભો ! તુ આદિ છે, શુચિ પુરુષ પુરાણ તુ જ છે,
 તુ સદિ ધારે છે, સજનપ્રલયે નાથ ! તુ જ છે,
 અમારા ધર્મોના અહરનિશ ગોપાલ તુ જ છે,
 અપાપી-પાપીનુ શિવસદ્ગન કલ્યાણ તુ જ છે

પિતા છે એકાકી જડ સકલ ને ચેતન તણે,
ગુરુ છે, મહોટો છે, જનકુલ જણે પૂજ્ય તુ ઘણે;
ત્રણે લોકે, દેવા નથી તુજ સમો અન્ય, ન યશે,
વિભુરાયા ! તુથી અધિક પછી તો કોણ જ હશે ?

વસે બ્રહ્માડોમાં, અમ ઉં વિશે વાસ વસતો,
તુ આવેમાં આવે પણ સમીપમાં નિત્ય હસતો,
નમુ આત્મા ઢાળી, નમન લાગતી દેહ નમજે,
નમુ કોટી વારે, વળી પ્રભુ નમસ્કાર જ હજો.

અસત્યો માણીથી પ્રભુ પરમ સત્યે તુ લઈ જા,
ભાડા અન્ધારેથી પ્રભુ પરમ તેજે તુ લઈ જા,
મહા મૃત્યુમાથી અમૃત સમીપે નાથ ! લઈ જા,
તુ હીણો હું છું, તો તુજ ફરસમાં જાન દઈ જા

પિતા ! ચેલો આવે જગત વીંટતો સાગર રહે,
અને વેગે પાણી સકલ નદના તે ગમ વહે,
વહો એવી નિત્યે અમ જીવનની સર્વ ઝરણી
દયાના, પુણ્યોના તુજ પ્રભુ મહાસાગર લાણી

થતું જે કાયાથી, ધર્મિક ધરી વાણીથી ઉચર,
કૃતિ ઇન્દ્રિયોની, સુજ મન વિશે ભાવ જ સ્મર,
સ્વભાવે, બુદ્ધિથી, શુભ અશુભ જે કાઈક કરે,
ક્ષમાદષ્ટે જોજો, તુજ ચગણુમાં નાથજી ! ધર

૧૧

બાર ઉઘાડ

પ્રભો ! પાય લાગુ, ત્હારા બાર ઉઘાડ

બાર ઉઘાડ, ત્હારા બાર ઉઘાડ,

બાર ઉઘાડ

પ્રભો ! પાય લાગુ, ત્હારા બાર ઉઘાડ

પાલવ ઢાળુ, પ્રાણુ ઓવાર,

જેઘથી પધારી ત્હારા બાર ઉઘાડ

પ્રભો ! પાય લાગુ, ત્હારા બાર ઉઘાડ

દિવસો દોહલ વીતિયા, મુખઝખવતા માસ;

વગસો વીત્યા વિતકના આશા થાય નિરાશ

બાર ઉઘાડ

પ્રભો ! પાય લાગુ, ત્હાંગ બાર ઉઘાડ

૧૦

ખતાવો-ખતાવો કોઈ

દેવના તો દ્વાર હો ! ખતાવો-ખતાવો કોઈ,
ભૂધ્યાને તો ખાર હો ! ખતાવો-ખતાવો કોઈ,
ખતાવો-ખતાવો કોઈ

હતી દિનની પ્રભા, સન્ધ્યા પડી રહેમા,
ઉડી સન્ધ્યા ય, આ મધગતના વન હો !

જગતની મેઘલી જાગી ગગનભરમા,
ફળ્યા જ્યોતિ ભવનના, એ જગાવો કે
જગાવો-જગાવો કોઈ,
જગાવો-જગાવો કોઈ

ભૂધ્યાને તો ખાર હો ! ખતાવો-ખતાવો કોઈ,
દેવના તો દ્વાર હો ! ખતાવો-ખતાવો કોઈ,

૧૩

જય ત્રિભુવનેશ્વરી !

જય ત્રિભુવનેશ્વરી !

જય લોકલોકની વિધાત્રી ! જય મહેશ્વરી !

જય સદ્બુદ્ધિ ! સ્મૃતિ ! પ્રતિ ! જય પુણ્યપ્રેક્ષણ !

જય ત્રિગુણાત્મની માયા ! જય જગઆદેશના !

જય મહાશક્તિ ! હુગે ! જય વિશ્વચેતના !

જય ત્રિભુવનેશ્વરી !

જય આશાપૂર્ણિ ! સહુપ્રકાશિની ! પૂર્ણકલા હો !

જય ભવનશ્રી ! મુન્દસ્તા ! સ્વર્ગામુધા હો !

જય પ્રભાલીલા ! પ્રહાણાયા ! પ્રહાપ્રભા હો !

જય ત્રિભુવનેશ્વરી !

જય શ્રદ્ધે ! જય વજ્રધારી વિશ્વવિજયિની !

જય ધાત્રી વિભુ વિરાટની ! જય સર્વપાવની !

જય જગજ્ઞાનની અખે ! જય પ્રહાસ્વામિની !

જય ત્રિભુવનેશ્વરી !

૨૪

પ્રેમજ્યોતિ ' પરમ પ્રેમજ્યોતિ

મહો પ્રેમજ્યોતિ ! પરમ પ્રેમજ્યોતિ !
 મહાવિશ્વ તુજ આગતી વધાવે,
 આફ ગવિચન્દ્રની કાન્તિને ઝખવે
 તુજ શિખા એવી જગ આવે ધ્રુવ

આત્મના કિંચુ જગદાત્મના કિંચુ શુ
 આયુભરની ગૂથે પ્રાપ્તી,
 ન્યોત શુ ન્યોત ભગી હોય ઉદ્યોત
 તે ઓળખે પ્રેમના પાત્રી
 અહો પ્રેમજ્યોતિ ! પરમ પ્રેમજ્યોતિ !

દુઃખને ધામ, ને નયનને ગોખ,
 ને ગગનની અગાસીને ખોળે,
 નરક અમાર મમાગસિ હાસને
 રોકતા દીપ અમી દોળે
 અહો પ્રેમજ્યોતિ ! પરમ પ્રેમજ્યોતિ !

૧૫

પ્રેમનો પદારથ

પ્રેમનો પદરથ પાગળો દે પરખન્દા સન્તો ।
કામનાન ડૌવચ ઓળખો, દે પરખન્દા સન્તો ।

આ શુક ઉગ્યો, ને શુરુ ઉગ્યો,
ત્હે ય અજવાળા આલે ન થાય,

પણ ગન્દ્ર ઉગ્યે ઓળપાખડી
જેવ અન્ધાર રાતના ધોવાય
દે પરખન્દા સન્તો ।

કામનાન ડૌવચ ઓળખો, દે પરખન્દા સન્તો ।
પ્રેમનો પીરો પાગળો, દે પરખન્દા સન્તો ।

૧૬

પ્રેમનો સચાર

(બાળાભાષી ભાષાન્તર)

કય્હારે થશે હવે પ્રેમનો સચાર ?

થઈશુ પૂર્ણકામ, બોલશુ હરિનામ,

નયને વહતા હર્ષઅશ્રુધાર ?

કય્હારે થશે હવે પ્રેમનો સચાર ? ધ્રુવ

કય્હારે થાશે અમ શુદ્ધ પ્રાણમન ?

કય્હારે જાશુ અમે સ્નેહવૃન્દાવન ?

સ સારખન્ધન બનશે વિમોચન ?

જાનાજને ફિટશે લોચનઅન્ધાર ?

કય્હારે થશે હવે પ્રેમનો સચાર ?

ડરશે પારસમણિ ઝ્યાહરે સ્પર્શન ?

લોહમયી દેહ થઈ રહેશે કાચન ?

હરિમય વિશ્વનુ કરીશુ દર્શન ?

હોટીશુ ભક્તિને પન્થે અનિવાર ?

ઝહારે થશે હવે પ્રેમનો સચાર ?

હાય ! ઝહારે જાશે અમ ધગ્મકરમ ?

ઝહારે જાશે જાતિકુલના ભરમ ?

ઝહારે જાશે ભવભાવના શરમ ?

પરિહરી અભિમાન લોકાચાર ?

ઝહારે થશે હવે પ્રેમનો સચાર ?

ચોળા સવે અગે ભક્તચરણવલિ,

ઝકન્થે સદા ધરી વેરાજ્યની ઝોળી,

ખીશુ પ્રેમવાગી બન્ને કરે ભેળી

અજલિ અજલિ પ્રેમયમુનાપાર

ઝહારે થશે હવે પ્રેમનો સચાર ?

પ્રેમમરત થઈ હસીશુ-રડીશુ,

અસ્થિહાનન્દને સાગર તરીશુ,

મન્ત બની મન્ત સર્વને કઠીશુ

હરિપદે નિત્ય વિહરશુ વિહાર,

ઝહારે થશે હવે પ્રેમનો સચાર ?

૧૭

આવશે એવા કેા પ્રહ્મના તેજ

ૐ

વનવનના અન્ધારા વામશે,

હો ! આવશે એવા કેા આલના તેજ

હો ! સન્તજી ! એવા કેા દેવના તેજ

જેવો વિદ્ય પ્રકાશી વ્યોમ વિલસે પ્રાત સમેનો રવિ
જેવો ગતિ સુહાવી ચન્દ્ર ચમકે પીયૂષનો રાજવી,
ને જેવા કિરણો અનસ્ત ધ્રુવના આવન્ત મિષોન્મિષે,
એવા વચન્ પ્રહ્મના ઉત્તરશે, અન્ધાર ઉગળશે

જગજગના અન્ધારા વામશે,

હો ! આવશે એવા કેા દેવના તેજ

ઉડિરના અન્ધારા વામશે,

હો ! આવશે એવા કેા પ્રહ્મના તેજ

હો ! સન્તજી ! એવા કેા પ્રહ્મના તેજ

ૐ

૧૮

હો યોગીન્દ્ર !

અહો ! ફર ફર ફરના દરવેશ ! હો યોગીન્દ્ર !

આપો દેવના ચે દેવના મન્દેશ, હો યોગીન્દ્ર !

અહો ! હુ ખિયાને એક દેવબોલ, હો યોગીન્દ્ર !

આપો માનવીને એક પ્રહ્લકોલ, હો યોગીન્દ્ર !

અહો ! અધૂરા પૂગાય એવી આશ, હો યોગીન્દ્ર !

આપો અન્ધારા ઉગળે એ ઉભસ, હો યોગીન્દ્ર !

અહો ! સદન મદન પુણ્યના સુવાસ, હો યોગીન્દ્ર !

આપો પ્રાણ પ્રાણ પ્રભુજના વાસ, હો યોગીન્દ્ર !

૨૬

પ્રભુન. પરમ ધન

પરમ ધન પ્રભુના લેજો, લોક !
 રૂપુ ધન, ધન મોનુ,
 હો અબધૂત ! હીરા મોતી ઝવેર,
 હો અબધૂત ! હીરા મોતી ઝવેર
 ચત્તા ધન, ધન જોળન ચળ સહુ,
 અચળ પ્રહ્મની લહેર,
 પરમ ધન પ્રભુના લેજો, લોક !
 નહી સૂરજ, નહી ચન્દ્ર,
 હો અબધૂત ! નહી વીજળીચમકાર,
 હો અબધૂત ! નહી વીજળીચમકાર,
 અગમનિગમની ચે પાર, અપાર એ
 પ્રહ્મ તણા લહાર,
 પરમ ધન પ્રભુના લેજો, લોક !
 દૂર થકી પણ દૂર,
 હો અબધૂત ! ગ્રાણુ થકી પણ પાસ,
 હો અબધૂત ! ગ્રાણુ થકી પણ પાસ
 હો તપે કે આથમતા ચે
 એ ધન છે અવિનાશ
 પરમ ધન પ્રભુના લેજો, લોક !

જગતના ભામ

જેજે, જેજે જગતના આ ભામ, જન સહુ ! તેજે ॥
 ડાડેા ભાળી અનન્ત ઉજસ આમુડા લહોજે રે

કાળા વાદળ ઉલટ્ટે અથાગ ભયા અન્ધકારે રે
 રહો એ અનુપમ તંજમોહાળ દિશાઓ પ્રમારે ॥

મૂની શોકની માઝમ રાત ઘેરી ઉતરશે રે,
 મહી ચન્દ્રની અમૃતભાત ઝીણી ઝગમગશે રે

અયિ ! દુખ તાણી મહારેલ ક્ષિતિજ ફરી વળશે ॥
 ફૂં ફૂં ક્ષિતિજને મહેલ સુખડા મુહવશે રે

જેજે જેજે વિધિના આ ફન્દ, અલૌકિક તેજે રે
 ડાડેા ભાળી અખડ આનન્દ આમુડા લહોજે ॥

૨૧

અહાભૂલ્યા નરનાર

ભજન કરી દ્યો રે ।

ભજન કરી દ્યો રે ।

અગે । અહાભૂલ્યા નરનાર ।

અહો । ભવજલના તરનાર ।

ભજન કરી દ્યો રે ।—

સભર ભરી દ્યો રે ।

સભર ભરી દ્યો રે ।

કંઈ અદ્વગીતે સ સાર

અહો । ભવજલના તરનાર ।

ભજન કરી દ્યો રે ।—

દિવસ ઠગે, ઘાપ્યોર તપે, ને
 ગત ન થભે લગીન
 પળ પળ ક્ષણ ક્ષણ જાય વહી,
 જ્યમ નદીઓ કેરા નીર
 ભજન કરી દ્યો રે ।

ઉઘમા પોઢયા, ને સ્વપ્ના લાધ્યા,
 દીઠ સ્વપ્નામા ફકીર,
 જાગીને જોયુ તો આપણ
 સહુ આત્માના અમીર
 ભજન કરી દ્યો રે ।

મરોવરિયા થકી સાગર મ્હોટો,
 ને સાગરથી વડુ વ્યોમ,
 વ્યોમ સકલ ભરીને પર વિલસે
 પરમ પ્રહાની લોમ
 ભજવ કરી દ્યો રે ।

૨૨

હુઃખસુખ

હુ ખસુખ આવે રે તે સ્હેજે ।
માજના ચરણકમલમા રહેજે ।
હુ ખસુખ આવે રે તે સ્હેજ ।

સુખડા તન્તા રે રૂડા છે
હુ ખડા પાછળ રે ઊડા છે
માજના ઊડારૂડા સન્દેશ
હુ ખસુખ આવે રે તે સ્હેજે ।

સુખડાની શોભા રે સુલભ છે,
હુ ખડાના હેતુ રે ગહન છે,
માજના ગહનસુલભ આદેશ
હુ ખસુખ આવે રે તે સ્હેજે ।

મા ' તુજ પ્રેમલ રે રચના છે,
મા ' તુજ સહય રે ઘટના છે
મા ' તુજ સહયપ્રેમલ નિવેશ
હુ ખસુખ આવે રે તે સ્હેજુ

મા ' તુજ ચરણકમલમા રહેજુ
હુ ખસુખ આવે તે મા ' સ્હેજુ

૨૩

પ્રહ્લાદ કહે છે કે પ્રહ્લ છે

અહો ! ધન્ય-ધન્ય ! હો !

પ્રહ્લાદ કહે છે કે પ્રહ્લ છે

અહો ! ધન્ય-ધન્ય ! હો !

દુનિયા કહે છે કે દેવ છે

વડા પાથયા આલના પત્ર ડાળા,

લખી તેજના શબ્દથી મન્ત્રમાળા

દિશાડાલદોરે મૃગ્યા સૌ ખગોળે

નહોત્રન્ય પ્રહ્લાડનો પ્રહ્લ જોલે

અહો ! ધન્ય-ધન્ય ! હો !

પ્રહ્લાદ કહે છે કે પ્રહ્લ છે

૨૪

મીરા ને મહારાણા

卐

૧ ' નવ ' કહેશે તો અમે જાણુ, મહારાણા !

પગલા પશ્ચિમ મહી માડણુ,

મેવાડથી જ ઓળખાણુ, મહારાણા !

જાવ ' કહેશે તો અમે જાણુ

૨ આથમણે અવનીના છેડા, મહારાણા !

આથમણે ગવિશગી આયમે,

આથમણે જઈ આથમીણુ, મહારાણા !

' જાવ ' કહેશે તો અમે જાણુ

૩ લત્રિયચક ગહુ દિશમા, મહારાણા !

આગવત્રીના વચ્ચે ઓટલા,

ગીશોદિયા-સિહ ગાળે, મહારાણા !

ગાળે ને ગજવે ગજમ્થાનને

૪ દેવળ દેવળ દીવા, મહારાણા !

ગગને તારલિયા ને ચન્દમા,

આછા-અઢકા એ ઉત્રિયારા, મહારાણા !

સૂરજ ઉગ્યે ૧ ઉગશે

૫ એકલડો ને અલખેલો, મહારાણા

ગિરિ માયે ગઢ છે ચિતોડનો,

એકલડા એમ ઉભીણુ, મહારાણા !

મેવાડની કીર્તિ કેરી દીવડી

卐

૨૫

સાચના સીપાઈ

❧

સાચના સીપાઈ,
 અમે સાચના મીપાઈ,
 સાચ અમારી તરવારે,
 ને સાચની બાધી નવાઈ
 અમે સાચના સીપાઈ

સાચ અમારું લહડવયા,
 તે લહડશે સાચલહડાઈ,
 મુણી, અમારું પ્યુગલ વાગે
 સાચના હાક છવાઈ
 અમે સાચના મીપાઈ

જૂઓ, અમારી વળા ફરફરે,
 સાચની લહડે વાઈ,
 જામે સાચનું લશકર મધળે,
 આવા તહમે ચ, ભાઈ !
 અમને સાચના સીપાઈ

❧

૨૬

જોગી તણા જયકાર

અહો ! જોગી તણા જયકાર

બધુ પ્રહ્લાડ ભરે

હૃદિના વ્યજને ધરનાર

જગે જયયાત્રા કરે

યુદ્ધ હત્યો રણસ્થલ હત્યો જેહ,

લોક હત્યો જેણે કોધને હત્યો

લક્ષ્મી હત્યો જેણે લોભ હત્યો,

કષ્ટ દુઃખ હત્યો જેણે શોકને હત્યો

ધન હત્યો જેણે યજ્ઞ હત્યો,

અહી મોક્ષ હત્યો જેણે આતન્ત હત્યો

વિશ્વ હત્યો જેણે કામ હત્યો,

અને પ્રહ્મ હત્યો જેણે આતમ હત્યો

હૃદિના વ્યજને ધરનાર,

જગે જયયાત્રા કરે,

અહો ! જોગી તણા જયકાર,

બધુ પ્રહ્લાડ ભરે

૨૭

યમદમ યોગીની શતાબ્દિ

(૬૦ ડા ની ૧૦૧ મી જન્મજયન્તી)

જોગી ! ત્હારા જીવનના મો-મો વર્ષો વીત્યા હો અ,
જોગી ! એ તો અલખની અજલિના પૂર,
જોગી ! ત્હારા જન્માક્ષર આજે જગતે જોળખ્યા હો અ,
જોગી ! એના અવૃશ તહે પૂર્યા નૂર
જોગી ! ત્હારા જીવનના વિ

જોગી ! તુ તો અમરાપુરીથી ઉતર્યો આગણ હો અ,
જોગી ! ત્હારે અમરોના આગલ્યા જોળખાણુ,
જોગી ! તહે તો આગમ આ યુગના ભાળિયા હો અ,
જોગી ! એના આજે ચે આવતા એધાણુ,
જોગી ! ત્હારા જીવનના વિ

જોગી ! જેવી ફૂલડાની ફાગમ ફારે બાગમા હો જી,
જોગી ! જેવા મીતળ ચન્દના ઉબમ,
જોગી ! તહારા જીવનની મીઠી-મવુરી મજરી હો જી,
જોગી ! તહેના માનુતાશીતળા સુવાસ,

જોગી ! તહારા જીવનના વિ

જોગી ! જેવા ગિરિવર તો ગેમી ધ્યાનમા હો જી,
જોગી ! જેવા ભગિયા મરેવર નીર
જોગી ! જેવા ગગનના મેજળ માગરો હો જી,
જોગી ! એવા ગરવા ને ગુણુગભીર,

જોગી ! તહારા જીવનના વિ

જોગી ! તહારા અક્ષરદેહ અણુઆથમ્યા હો જી,
જોગી ! અહી અવનીમા અવધોના માપ
જોગી ! તુ તો જેઠો જઘ અમૃતગોળમા હો જી,
જોગી ! અહી જગતમા ત્રિવિધના તાપ,

જોગી ! તહારા જીવનના વિ

જોગી ! જોલે મેના ને ટહુકે કોયલ મોરલા હો જી,
જોગી ! તહારો લીલો-સૂકો આ ગુજગત,
જોગી ! પ્રહ્લમુર્તે ભડકિયા શા ઉગિયા હો જી,
જોગી ! જાગ્યા સન્તો, ને આથમી રાત,
જોગી ! આવ્યો અરુણ, ને પડિયા પ્રભાત

જોગી ! તહારા જીવનના વિ.

૨૮

ઘ ટારવ

(દેવ - નના દન મેમોચિનમાના એક ખડકુ બાપાના)

તુજ ગુજ વટા ! ગુજને,
 ઝકાત તુજ ઝકાતને,
 આકાશમા તોફાન, ઘનના લાગ છે,
 વળી ધુમ્મમે ઘેરેલ તેજબાર છે,
 અયિ ! જાલના સાગર વિશે શમ્યુ વર્ષ ઊડી ગત્રિમા
 કેઇ ગુજ, ઘટા ! ગુજ તુજ ગુજાર તે વર્ષાન્તના
 જઈ દૂર ગુજ પુરાણને
 નવલુ કશુ અહી ગુજને,
 હિમપારથી અયિ ધન્ય ઘટા ! ગુજને,
 વળી વર્ષ વીત્યુ, વીતવા દે બ્યોમમા,
 ગણ જને જ અમલ્ય, ઘટા ! ગુજ સત્યની ગુજન

કરી વિધિને સ્ના-સ્ના આલ્યા ગયા,
 જે પ્રિય હૃદયમા મન્દતા મૂકતા ગયા,
 તે મન્દતા લઈ ઉડાજે, મ ગલમયા !
 યતવન્ત ને ધનહીનના કંઠાસ ગુણ કહોડવે
 નતુકુલમા તુજ સાન્તવનાના ગુજનો ગુજારજે

હર ગુજ મ સ્થા મૃત્યુમુખ ઢળની જતી,
 હુંકુયુદ્ધના હકાર કાલજ્ઞના વિધિ,
 ઉત્તત વિધાનો જીવનાના ગજવશે તુજ ગુજને
 વધુ વહી વર્તન મીઠડા, ને પ્રેમનિર્મળ કાતુને

કઈ પાપ, કઈ વાછા, હૃદયની વેદન
 શ્રદ્ધાવિહોણા નિન્તમાહો હાલન
 હર ગુણ જા કે કો કોતરોમા કાલના
 તુજ શોડવેગ ગીત પણ હર ગુજ, માનવકુજમા,
 કે મહાભાવ વિશાલ વીણાધારના ગુજાર ગા

જુઠ્ઠી મહત્તા જન્મ ને જાગીગની,
 ગણ્ઠીય કલકો, વૈરજુદ્ધિ વીરની,
 વહી ગુજ, ઘટા ! ઘોર માહિ અંધારિણી
 પણ સત્ય ને નીતિ વિશે નવરગ સ્નેહ જગાડવે,
 જગજ્ઞેમના રસપ્રેમની લગની અખડ લગારજે

જૂની ટાળ રીતિ રોગની, ઉદ્દેગની
 અયિ ! ટાળ કાચનકામના સકોચની,
 કર શાન્ત ગુણ સહસ્ર વર્ષો વિધિના સગ્રામના,
 ગુણ જગાવ પ્રશાન્ત તે ગુજાર સન્તત શાન્તિના.

અન્તર સદા વિકસાવજે,
 કરુણાભયો કર લાવજે,
 વડુ વીરમ હલ સૂર સ્વતન્ત્ર સુહાવજે
 મુજ જજે આ દેશના અન્ધાર ઘેરી ગત્રિના,
 મુજરજે શુચિ રંગ તેજસુહાગ વિશ્વવિધાત્રીના
 અધિ ! મુજ, ઘટા ! મુજ તુજ મુજર એ
 ઝકાર પ્રભુમન્દિરના ઝકારજે
 મનુષ્યાલ મગલ મગલાથી જગાડજે
 તુજ મુજનો અહ ! મુજ મબુલભાવ દેવપ્રભાતના
 ઘટા ! અમાગ ભુવનમા સગીત ગાજે તાતના

૨૬

અનુભવમાળા

અનુભવમાળા લખુ કે ન લખુ, તહો ચે શુ ?
 ગહન સત્યો મુખદુખ બની આવે
 વિતકભયો જપુ, કે ન જપુ, તહો ચે શુ ?
 મહાતરવો અશિથિલ ગૂથાઇ બેઠા
 હવે આખો ભર, કે ન ભર, તહો ચે શુ ?
 દુપાઅશ્રુ પ્રિયના મળ્યા હતા તે
 કરુણ ગીતો રડુ, કે ન રડુ, તહો ચે શુ ?
 હતા બહાલા અણુભોલ, વિખેગયા
 ભુવન સાને સજી કે ન સજી, તહો ચે શુ ?
 અનુભવગાનો લખુ, કે ન લખુ, તહો ચે શુ ?

૩૦

હરિના દર્શન

મહાન નયપ્રાની આળસ દે, ન નિરખ્યા હરિને જની,

કે મટકું ન મારયું જે, ન ઠગ્યા આખી કરી

ગોકેમોહના અગ્નિ દે તપે, તહેમા તમ થયા,

નયી દેવતા દર્શન દે કીધા, તહેમા રૂત રહ્યા

ભુ મવળે વિરાજે દે, અજનમા સભર ભર્યા,

નયી આપુ થણુ ખાલી દે, ઘરાચરમા ઉભર્યા

નાય ગગનના જેવા જે, અદા ચહને છાઇ રહે

નાય વાયુની પેઠે દે સદા મુજ ઉગ્મા વહે

જગ ઉવડે આખડલી દે, તો સન્મુખ તેડ તદા,

પ્રહ્મ પ્રહ્માડઅળગા દે ઘડી ચે ન થાય કદા

પણ પૃથ્વીના પડખો રે, શી ગમ ત્હેને ચંતનની ?
 જીવે જો વર્ષ વૂવડ રે, ન ગમ ત્હો થે કંઈ દીનની
 નવામી નાગર સગિળા રે, નગરમા ન માય કતી
 જીભ થાકીને વિગે રે, વિગટ વિગટ વદી
 પેલા દિવ્ય લોચનિયા રે પ્રભુ ! કચ્છારે ઉઘડશે ?
 આવા ઘોર અન્ધાર રે પ્રભુ ! કચ્છારે ઉતરશે ?
 નાથ ! એટલી અરજ રે, ઉપાડો જડપડદા
 નેના ' નિગખો બેઠે રે, હરિવર દરસે સદા
 આખ ! આગમ છાડો રે કરો એક આખી કરી
 એક મટકુ તો માડો રે, હૃદય ભરી નિગખો હરિ

૩૧

વનના આમન્ત્રણ

વનના આમન્ત્રણ આવ્યા, બહાલમણ !
 પુરને મહેલ શી ઉણપો હશે ?
 લીલમલીલી એ કુળે વેરાય, ત'હા
 એવી વિરાટની વિભૂતિ શી વસે ?
 વનના આમન્ત્રણ વિ

વનમા કોયલડી ટહુકે, બહાલમણ !
 પુરમાની મેના તો પીજરે પડી
 વનમા કેા કેાકિલા ગાળે ગગન ભરી,
 પુરમા પટરાણીઓ રમણે ગહડી
 વનના આમન્ત્રણ વિ

વન માહિ કેસરીની કેસર, બહાલમણ !
 પુરમા કિરીટીના કિરણો સ્ફુરે,
 વનમા વૈગય ને વિલાસ છે સોહામણા,
 પુરમા સુવર્ણના સ્વપ્ના ઉરે
 વનના આમન્ત્રણ વિ

વનમા સરોવર ઘેરા, બહાલમભ !

પુગ્ના તો કુડ કાઠ છાછરછડ્યા,
વનમા શકુન્તલા, ને વનમાહિ ગધિકા,
પુગ્મા તો કુમળના કામણુ, લલા !
વનના આમન્ત્રણુ વિ

વન કેળા આબલા મ્હોર્યા, બહાલમભ !

પુરમા કટોરાઘાટ કુડા ઉભા
વનમા બેંગી જહાંગીરી માણુ, નાથ !
પુરમા ગરીબોના દિલડા ફૂલ્યા
વનના આમન્ત્રણુ વિ

વનના તપોવને તપસી, બહાલમભ !

પુરમા વણિક કાઠ વણુજે ખીડ્યા,
વનમા તો વિશ્વનો વિહારી વિહારે, ને
પુરમા મનુષ્યની ઝળકે કલા
વનના આમન્ત્રણુ વિ

વનના આમન્ત્રણુ આવ્યા, બહાલમભ !

પુગ્ના યે પુણ્યપાપ ઓછા નથી
વનની મહૂલીમા સીતા ને રામભ,
રમણુ ત્યહા વનની કથાઓ કથી
ચાલો, વનવનની કથાઓ કથી
વનના આમન્ત્રણુ વિ

૩૨

બ્રહ્મચારી

બ્રહ્મચારી રે હો ! બ્રહ્મચારી,
અમે બ્રહ્માડનાથના બ્રહ્મચારી,
અમે નિગ્વધિ બ્રહ્મના બ્રહ્મચારી

૨

બ્રહ્મચારી રે હો ! બ્રહ્મચારી,
અમે આયુષ્યના આનન્દ બ્રહ્મચારી,
અમે રત્નનીમા ચન્દ્રદેવ બ્રહ્મચારી,
અમે જગના જવન્તગજ બ્રહ્મચારી,
અમે નહાનડિયા નટવગ બ્રહ્મચારી,
અમે શકગ્તા શિષ્ય નમા બ્રહ્મચારી,
અમે મોગ્તા આપણા બ્રહ્મચારી

૩

બ્રહ્મચારી રે હો ! બ્રહ્મચારી,
અમે બ્રહ્માની કુવરીના બ્રહ્મચારી,
અમે વિધની વીણાના બ્રહ્મચારી,
અમે મમસ્ત જ્ઞાનના બ્રહ્મચારી,
અમે હરિવરના ચેલા બ્રહ્મચારી,

અમે ભાવિને પૂજનાઁ બ્રહ્મચારી,
અમે પૃથ્વીમા યગ્વરના બ્રહ્મચારી,

૪

બ્રહ્મચારી રે હો ! બ્રહ્મચારી,
અમે ભરતગોત્રના બ્રહ્મચારી,
અમે આર્યોના પોતરા બ્રહ્મચારી,
અમે લવકુશના વીરા બ્રહ્મચારી,
અમે જને-વને ઝઝનાઁ બ્રહ્મચારી,
અમે ઋષિઓના સન્તાન બ્રહ્મચારી,
અમે આત્માના યોજનાઁ બ્રહ્મચારી
અમે વેદોના વારસ બ્રહ્મચારી

૫

બ્રહ્મચારી રે હો ! બ્રહ્મચારી,
અમે માતૃપિતૃદેવના બ્રહ્મચારી
અમે અતિથિઆચાર્યના બ્રહ્મચારી,
અમે સત્યના પ્રતિયા બ્રહ્મચારી,
અમે ધર્મના તીર્થના બ્રહ્મચારી,
અમે પરમ પન્થના બ્રહ્મચારી,
અમે યોગના યાત્રાળુ બ્રહ્મચારી,
અમે અનાહત નાહના બ્રહ્મચારી,
અમે બાલક તપસ્વી બ્રહ્મચારી,
અમે દેવના દેવત્વના બ્રહ્મચારી,
અમે અગમ્ય દેશના બ્રહ્મચારી,

૬

અહચારી રે હો ! અહચારી,
અમે અહત્વ કેરા અહચારી
અમે જનતાના આહણુ અહચારી,
અમે વનવન કલ્લોલતા અહચારી,
અમે પ્રભુના પનોતા અહચારી,
અમે સસારી સાધુ અહચારી,
અમે જગના જોગન્દર અહચારી,
અમે અલખના અવત્ત અહચારી

૭

અહચારી રે હો ! અહચારી,
અમે ભણતા-ભણાવતા અહચારી,
અમે લોડમેવાના અહચારી
અમે પુણ્ડ્ર જીવનના અહચારી,
અમે પ્રારબ્ધ ઘડનાર અહચારી,
અમે ઇતિહાસ ખેલનાર અહચારી,
મહાકાળના પાટના અહચારી

૮

અહચારી રે હો ! અહચારી,
અમે અહાડદેવના અહચારી,
અમે આતન્દ્ર્યના અહચારી.

૩૩

ગિરિઓમા મોર

જયા બોલે-બોલે છે ગિરિઓમા મોર,
 ઢેલડ ટહુકો કરે,
 મહારે અન્તર ઉછળે અકોર,
 જીવન જોલે ગહડે

જયન્ત નથી જીવનનો બોલ, જયા ! એ,
 નથી ટહુકો એ આત્મનનો,
 નથી ઉરઝરણા, એ ભ્રમરમણા
 એ યોગ ધ્વનિ કંઈ વનવનનો

જયા બોલે-બોલે છે ગિરિઓમા દેવ,
 દેવીઓ હાસ્યે હસે,
 મહારા આયુષ્યનો અવશેષ
 શિખરે ને વગડે વસે

જયન્ત નથી જગતનો મન્ત્ર, જયા ! એ,
 નથી ન્હોતર એ અમરોનુ,
 નવી પ્રભુપ્રેરણા, એ મહુ ભ્રમણા
 એ ઇન્દ્રજાળ કંઈ અસુરોનુ

જયા બોલે-બોલે છે ગિરિઓમા મોર,
 ઢેલડ ટહુકો કરે,
 મહારે અન્તર ઉછળે અકોર,
 જીવન જોલે ગહડે.

૩૬

ધર્મરાયના પાર્ષદને વિદાય

આવળે, વર્મપુત્રીના પાટવી રે ।
 આવળે, ઘણલોકના મહેમાન જો ।
 આવળે, પાવન કંજો આજાણુ રે ।
 આવળે લઈ પ્રભુજીના નિશાન જો ।
 આવળે ને રોયજો વજ્ર અમ આજણુ રે

નયી કાઠ પૂછયુ, નથી કાઠ પૂછયુ રે,
 નથી કાઠ પાગળવ' પયગામ જો ।
 રાગણિયા લાવ્યા મહારાજના રે ।
 લખિયા મહી ઘણાં દુર 'ગમ' જો ।
 પ્રભુજીરો મહાર્ગો અમ - નેટીને રે

પ્રેમમદિત-ભજનાવલિ

જગત ઉતારી દીધ કરે દેવને રે
માયવળે એ પ્રાણુવિરામ જો !

ભાંગે દાનમમય અમ આખડી રે,
નથી અપશુકન, ઘડી અલિરામ જો !

દયો, ને કરજો જાતન અધિકડું રે

કાળા પૂમશે વન કહિ આલમા રે
બળતી વીજ કન્શે ચમકાર જો !
ગિરિવર શા જોગી પણ ડોલશે રે,
ઉઘડશે પાતાળનું દ્વાર જો !

એવી પાપની યજ્ઞથી ઉગારજો રે !

એક પાળે લખ્યા ઉચા ઉડવા રે,
એક પાળે દીધ ધર્મનો હાર જો,
એક કન્મા ધર્યો અમૃતદીવડો રે,
મુદ્રા મહી જગના ઉદ્ધાર જો

અદ્ભુત દર્શનથી હરી આખડી રે

એક મીટમા પૃથ્વીનું વિરામવું રે,
એક મીટમા ઉઘડવા વર્ગ જો !
વદન ભરી ગેળી એક હાસવું રે,
મૂર્તિમા ધર્મશયના ભર્ગ જો !

મગલ દર્શનથી મનડું ઠરું રે

નથી સત્કાર્યો, નથી સેવા કરી રે,
આપ્યું એક નમન પદ માહી જો !
કહેજો નમન વળી મહારાજને રે,

દેખે દેવકુલોને સાર્થ જો !

વીનવળે, વગડે નવ વીમરે રે
બાપી બાપી દિશાઓ મરી જતી રે,
પન્થ અજવાળે શશિચન્દ્રાણુ જે !
દોળે તેજ અનુપ કંઈ તારલા રે,
ત'હાથી કરજો મધુર પ્રયાણુ જો !

મધુર પન્થ પ્રભુદગ્ધામના રે
એક દિન પ્રભુજી આણી વાળશે રે,
છાશે અમ પર પુણ્યની છાય જો !
વીર હો ! ત્હારે પૂજવા આવશુ રે
પ્રેમજ દેવોમા પ્રભુરાય જો !

સ ચરણુ ત્હારે સગાથમા રે
આવજો, મહોટા ધરના મહોડવી રે !
આવજો અમુલ્ય જેઈ સજોગ જો !
આવજો, આહર છે અમ આગણે રે,
આવજો, મનભર કરશુ યોગ જો !

રાજકામળ લઈ અવધે આવજો રે

૩૫

વસમી આ વનની વાટ

ૐ

લેગીડા ! વસમી આ વનની વાટ
વસમી-વસમી

વસમી આ વનની વાટ
લેગીડા ! વસમી આ વનની વાટ
નદી વડલા કે વિચારા વનમા,
નદી નદીઓને વાટ
લેગીડા ! વસમી આ વનની વાટ
આથમે દિન, પણ ડહી થે ન આથમે
અન્ન કેસા ઉચાટ
લેગીડા ! વસમી આ વનની વાટ.

૩૬

હૈયાના હેત ને દુનિયાના દગ

હૈયાના હેત બહેતી વાસળી વાગી !
 વાસળી વાગી,
 ને મહારી છાતડી જાગી
 દુનિયાના દશ દેતી વાસળી વાગી
 એનો ઘેરો દહીકાઠ,
 મહારા ઉરનો આધાર,
 મહારો ઊંડો-ઊંડો જાણે અવનલસડ -
 દુનિયાના દશ દેતી વાસળી વાગી
 વાસળી વાગી,
 ને મહારી છાતડી જાગી
 હૈયાના હેત બહેતી વાસળી વાગી

૩૭

પૂછશે મા

❧

પૂછશે મા, કોઈ પૂછશે મા,
 મહાગ હૈયાની વાતડી પૂછશે મા
 દિલના દરિયાવ મહી કાઈ કાઈ મોની
 ગોતી-ગોતીને તહેને ચૂથશે મા
 મહારા હૈયાની વાતડી પૂછશે મા
 ટહુકે છે ડોકિલા, પુકારે છે પપૈયો
 કાળોના કમીને સૂઝશે મા
 મહારા હૈયાની વાતડી પૂછશે મા
 આનુના નીગના કે આશાના અલરો
 આછા-આછા તહો ય લૂછશે મા
 મહારા હૈયાની વાતડી પૂછશે મા
 જગના જોદા । એકે આટલુ સુણી ને
 પ્રાણધના પૂર સ્થામે ઝૂઝશે મા
 મહારા હૈયાની વાતડી પૂછશે મા

❧

૩૮

જગની જાડવી

દુન વૃમે ને ઘેલી વહે,
 ને ટાઈ વહેતી અગડ ને અનન્ત રે ।
 જાડવી જગની વૃમે રે ।

પ પુરી લયા છે પુણ્યના,
 ને મહી ઝીલે મુહાજિયા સન્ત રે
 જાડવી જગની વૃમે રે ।

સ રુકુમારોને તારિયા,
 ને એમ તારશે માનવ જાત રે ।
 જાડવી જગની વૃમે રે ।

ધ્રુવાડે લયા ધ્રુવના અમી,
 સાધો । માણને મહી દિનરાત રે ।
 જાડવી જગની વૃમે રે ।

૩૬

જોગીઓની ગુફાઓ

૫૪

ગુફાઓ જોગીઓ કેરી
 બોલે બોલી ઘેરી ઘેરી
 મુગના યુગને હેરી હેરી
 ગુફાઓ જોગીઓ કેરી
 ઘેરી ગુફાઓ ગલીર શુ બોલે
 કાલ હસે, પણ મર્મ ન બોલે
 અનંદ બોલી એની અનેગી
 ગુફાઓ જોગીઓ કેરી

૫૫

૪૦

ભેદના પ્રશ્ન

મહે તો કુકુમે લીખ્યું મહાર આગામી રે લોલ
 કાઠ લેદુ આવો તો ભેદને ભણુ રે લોલ
 નકારી આખે અમોઘ આસુડા વહે રે લોલ
 વિધિ જોઈ-જોઈ કા હસી રહે રે લોલ ?
 આવો શાન્તી ! મદ્યોદયો મહાગી આખડી રે લોલ
 પ્રાણ વારી પૂજીશ પદ્યાખડી રે લોલ
 મહાગિરિને ગર્વવ ધોધ ઉછળે રે લોલ
 તહેના અડલિત નીચાર કેા કળે રે લોલ ?
 તહો ય યોધ કેરે ધમક જગત ધમધમે રે લોલ
 મહેને આસુના એમ અનુકમ્ય ગમે રે લોલ
 કેાઈ સ્નેહીના પાલવ લોચન લજ્જે રે લોલ
 નીચે ઉછળે ઉરસ્નેહ, આત્મ એ જૂવે રે લોલ

ગાન સ્હમજી ન, તહો ય ગાન વેદના રે લોલ
 રૂદન અરૂચે, રૂચે છે તહો ય વેદના રે લોલ
 બાલ પજવે, હા ! તહો ય મહારા અગના રે લોલ
 આખ રડતી, તે તહો ય પ્રાણઅગના રે લોલ
 જાની ! માધુ ! આવો તો કહું વાતડી રે લોલ
 ઉભા ગહો તો ઉઘાડુ મહારી છાતડી રે લોલ
 ડપનાયે પ્રહ્લાડ એવુ કા કીધુ રે લોલ ?
 આખ આવડી, ને જગ તો મહોદુ ખધુ રે લોલ
 ગામપાદર બેસી કા બોલે મોરલા રે લોલ ?
 ચન્દ્રસૂરજ સન્તાડે વદન કા લલા રે લોલ ?
 મહાપ્રહ્લાડ કચ્હારે વૃવટ બોલશે રે લોલ ?
 જ્યહારે સચરાચર પ્રહ્લનીઁ ડોલશે રે લોલ ?
 આવો સન્તો ! તમ પગલે પાવન થવુ રે લોલ
 પ્રાણરૂધન્તા પ્રશ્ન પદે ઠાલવુ રે લોલ
 બીલી વમન્ત, ડાળ લૂમખે લચી રે લોલ
 દુકાં આબો, ને લાબી દષ્ટિ કા રચી રે લોલ ?
 વિશ્વ વીંટી આકાશની ઝાડી ઝૂકી રે લોલ
 મધુ વનમા, મીઠાશ જીલે શે મૂકી રે લોલ ?
 ઢળે અઢળક ગ્સ મેઘ મહારેલમા રે લોલ
 સમી રહાજે ભર તે મહારી હેલમા રે લોલ
 મહારા ઉરથી ન હેલ તો મહોટી કશી રે લોલ
 ભર-ભર તહો ય ખાલી હેલ, ભાગ્ય શી, રે લોલ

છતા શીળો અગ્નિની ઉપર ચાલવું રે લોલ
 ફૂલ ફૂલે, તો ઘડીનું એ ફાલવું રે લોલ
 તેજ આવે, તો અર્ધ દિવસ આથમે રે લોલ
 જીવન જાગે, તો અર્ધ નીન્દમા શમે રે લોલ
 મેરવશણ અખડ ચાપ ઇન્દ્રનું રે લોલ
 જોવું-રોવું સૌન્દર્ય એવું કા બન્યું રે લોલ ?
 લેડ કહે છે, પ્રભુના મીઠા જોલડા રે લોલ
 એડ લીલા શુ મુજથી અજોલડા રે લોલ ?
 તેજ-અન્ધાર મળી ગૂથે દિનને રે લોલ
 હનવું-રડવું એ ઉલય ગ્યે જીવનને રે લોલ
 મરુને એટલું-ઓ ! એટલું કહો કથી રે લોલ
 દીડું અદીકું હો સન્ત ! કા થતું નથો રે લોલ ?

૪૧

માનવનાવ

ભવ-ભવસાગરમા ડોલે હો ! માનવનાવ

જા ! પૂર વ્રમે,

તોજાન ઝડમે,

કાલના તરંગે હો ! કરે આવળવ,

માનવનાવ.

મહાસાગરમા ડોલે હો ! માનવનાવ

૪૨

અક્ષાનન્દધેલા

જગલના જોગી

બહાલા ! અક્ષાનન્દધેલા

જગના ગુરુઓ,

એ તો હરિજનના ચેલા

બહાલા ! અક્ષાનન્દધેલા

જગલના જોગી બહાલા ! અક્ષાનન્દધેલા

પ્રવ

અચારસાગર ભર્યો વિષઅમૃતે આ,

ભર્યુ સુરાસુરતુ મન્યન નીરમા, હા !

મોજા પ્રચડ ઉછળે ભવલોહ શા, ને
 રહે જહાજ કંઈ, કેા તરી ઉતરે તહા.

અમૃતના આળા,
 એ તો નમણા નમેલા,
 વખડાને ઘોળી ઘોળી
 પીવામા પહેલા
 બહાલા ! અક્ષાનન્દઘેલા
 જ ગલના ભેગી બહાલા ! અક્ષાનન્દઘેલા
 ભેગી એ જ ભોગી સાચા,
 કુદરતધાવેલા, કુદરતધાવેલા,
 કુદરતવાવેલા
 બહાલા ! અક્ષાનન્દઘેલા
 જ ગલના ભેગી બહાલા અક્ષાનન્દઘેલા

૮૩

ધૂમકેતુનું ગીત

૯૪

પ્રહાર પ્રહો પાથયુ સુખકુજ સમ હોડુ,
 ત્યાં એકલો ઉડુ,
 જન, જગત સર્વ, સુહાગી જ્યોત્સ્ના વિધિ બહુ રૂડુ,
 પણ એકલો ઉડુ
 ખીચ્યા પ્રગટના પિચ્છ મહે, પડઘો પડયો 'આટાલેક,'
 સુખ્ય સાવુઓએ 'લેખ,'
 હિમમાલ કેગ શિખરશિખરે શખ એ દૃઢ
 હું એકલો ઉડુ
 ગગના ઉછળતા મોજ ! અયિ સૌન્દર્યના મિન્દુ !
 મુજ ખૂટિયા બિન્દુ,
 વિધુખાલ ! મા છળની મ્હને, પડશે રખે ફેડુ,
 હું એકલો ઉડુ

ગજ મહાનદ બીજી ભરી, નલ એ ઝીલે ઝમકાર,
 લીપણ ઢળે જલધાર,
 આવી ગુફાઓ જોગીની, ગૂઢ મન્ત્ર ત'હા છોડુ,
 ને એકલો ઉડુ
 દીવુ વિધિએ તે પીધુ, લીધુ રૂપ અબધૂત વોર,
 તોડી જગતના તોર,
 ભયભૂલણી જગજીભ છા ભાષે હવે ભૂડુ
 હુ એકલો ઉડુ
 મૂઝવે મનુજને એવી આ વનવન વહે એકાન્ત,
 પશુખોલ પરિયા શાન્ત,
 અઘોળ કરી આનન્દના વાવા વિન્લ ઓડુ,
 ને એકલો ઉડુ
 સુન્દર ભલે નૃપિ હલે મનમોહિની અલિરામ,
 ન્યાગ અમાના ધામ,
 એકાકી આલે ઉતરી, એકાકી ભમી, પૂડુ
 હુ એકલો ઉડુ.

૪૬

સાન્ધ્ય તેજ

(ઇંગ્રેજીમાંથી ભાષાન્તર)

સન્ધ્યા=ગ ઉવડશે, તેજે આવશે,
 હો ! તેજે આવશે
 વાદળી ઘડી ઢાકે તુજ બ્યોમ,
 નથી-નથી એ રજનીના રોમ
 હો ! તેજે આવશે
 મન્ધ્યારગ ઉઘડશે, આનન્દો થશે,
 હો ! આનન્દો થશે
 વાતા જીવન, વરમતા હર્ષ,
 ઉગી વિરમે રમતીલા વર્ષ
 હો ! આનન્દો થશે

સન્ધ્યા રગ ઉઘડશે, મુક્તિ લાવશે,

હો ! મુક્તિ લાવશે

પાપ ઉભુ દંધ ધુમ્મટ ઘેર,

તૂટશે, રણ શમશે જયભેર

હો ! મુક્તિ લાવશે

સન્ધ્યા રગ ઉઘડશે, મીઠડું લાગશે,

હો ! મીઠડું લાગશે

બહાલા ઠંઠડ વિદેશ ગયેલ

વધાવશે તુજ ચરણ શ્રમેલ

હો ! મીઠડું લાગશે

સન્ધ્યા રગ ઉઘડશે, પ્રભુતા સુહાવશે,

હો ! પ્રભુતા સુહાવશે

નયન પીશે દર્શન અભિરામ,

લેશે પછી ત્યહા પરમ વિરામ

હો ! પ્રભુતા સુહાવશે

૪૫

મન્દિર ઘો

મન્દિર ઘો, દેવ ! મન્દિર ઘો !
 અવનીમા મન્દિર મોઘા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો
 પાપ કેરા પાગળા સોઘા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો
 ઉધ્યાના અરુણદામા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો
 જગતના થાકના વિસામા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો
 વાઝાના વૃજુને રૂઝાવા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો
 વિષની ઉતારખ્યાલી પાવા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો
 નેહીની યોરીએ ઉભા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો
 સિદ્ધા ન દીધ અને દ્રવ્યા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો
 અમૃતરમથી ભીજેલા હો દેવ ! મન્દિર ઘો,
 સૌન્દર્યદૂલે સજેલા હો દેવ ! મન્દિર ઘો

આત્માની ઊડી આસિલાયા, હો દેવ ! મન્દિર ત્રો
 આણુપૂરી એક પૂરો આશા, હો દેવ ! મન્દિર ત્રો
 પુણ્યના પુણ્ય ગી દેહના હો દેવ ! મન્દિર ત્રો,
 નાસ્તિક નિર્મલ રનેહના હો દેવ ! મન્દિર ઘો
 આથમશે ને અમે જાશુ, હો દેવ ! મન્દિર ઘો,
 નાથને નેહ ક'હારે નહાશુ ? હો દેવ ! મન્દિર ઘો
 દુનિયામા દેવ એક દીઠા, હો દેવ ! મન્દિર ત્રો
 દુનિયાના દેવ મહાટે મીઠા, હો દેવ ! મન્દિર ત્રો,
 અવનીના મન્દિર મોવા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો,
 પ્રભુજીના મન્દિરો સોધા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો
 માનવી-માનવીને હાડએ હો દેવ ! મન્દિર ઘો,
 દેહી છતાં ય દેવ થઇએ, હો દેવ ! મન્દિર ત્રો

૪૬

અહાલોક

ૐ

પ્રભો ! તુજ દાગ્મ મા ઉભી જગાવ્યો મહે અહાલોક !
 જગતના ચોકની વચ્ચે જગાવ્યો મહે અહાલોક !
 નથી દીધી પ્રભો ! દીક્ષા, નથી એાઢી કર્કની,
 નમી તુજ પાય છુ ત્હેવો જગાવ્યો મહે અહાલોક !
 ડમડલ માહર ખાલી, ભર્યું તુજ અક્ષયપાત્ર,
 દીઠી ભડારમા લિક્ષા, જગાવ્યો મહે અહાલોક !
 ઘટા ઘેરી પડી નભની, ન મુજ નયનો ભેદે,
 શ્રવણ તે લેઈશે ત્હારા ? જગાવ્યો મહે અહાલોક !
 વિગળે છે તુ દિલદનિયાવ, અયિ અફલુત યજમાન !
 અનુ મુ નો અમીકરણ દે, જગાવ્યો મહે અહાલોક !

બડાવી પાવડી જગનાય ! પ્રવૃત્તિ કેરી,
 ગહડી તે પર જીવન ધપતા જગાવ્યો મહે અહાલેકે !
 નહીં કાઈ મળે તહો યે મળ્યુ દર્શનસૌભાગ્ય,
 મળી-સળગી મીઠે મીટ, ને જગાવ્યો મહે અહાલેકે !
 ઊડી ઝોળી ગહી અધરી, જરી તલ લીળ્યુ
 જડ્યુ જીવનુ જીવન મહાર, જગાવ્યો મહે અહાલેકે !
 જગતના ચોકની વચ્ચે જગાવ્યો મહે અહાલેકે !
 પ્રભો ! તુજ દાગમા ઉભી જગાવ્યો મહે અહાલેકે !

૬૭

બ્રહ્માનન્દ

અહો ! આથમે આળપપાળ, અગોઅગ દ્વારા ફૂટે
 આપે-આપે અનન્તની પાળ પ્રભુની પ્રભા ઉમટે
 ને ! સકોગયે વિશ્વકોર, કંઈ કે દિડિરણુ સવિતા પ્રગટે
 ૬૮ તિમિર હોયે ૬૯ જગ વિલસે,

ને ! સાગગ્ગલીંગ ગગનપટે

૧૬૭૯ ક્ષિતિજનુ પોપચુ, લાઇ ' ધીમે રહી ને ! ઉપટે,
 નેને ! બ્રહ્માડની કીકી માહી અમીનુ કિરણુ રહો
 અા ફાટે ગેળની શુકા, મહી ને ! નૃરપૂર ઉછળે વહાલા
 કંઈ અજબ રસે આ દિલ હુલસે,

ને ! પરબ્રહ્માના અજવાળા

અહો ! આથમે જગઅન્ધકાર, આનન્દફવારા ફૂટે
 આપે-આપે બ્રહ્માડની પાગ બ્રહ્માનન્દ ને ! પ્રગટે
 આપે-આપે ને આત્મા મોઝાગ પરમાનન્દ ને ઉલટે

૬૮

પ્રેમાનન્દજ્યોત જાગી

પ્રેમાનન્દજ્યોત જાગી આજ પ્રેમમન્દિરે
પુણ્યના પ્રાગ્ધ નેને દેવતા દીવા કરે
પ્રેમાનન્દજ્યોત જાગી આજ પ્રેમમન્દિરે

શુભના સન્દેશ વાયા, આવ્યા પ્રેમજોગીરાયા
અમૃતની ભગતી દિલની ઉર્મિઉર્મિએ તરે
પ્રેમાનન્દજ્યોત જાગી આજ પ્રેમમન્દિરે

જેળજેળમાથી ગુરે પડઘા આ પ્રેમકુળે,
પ્રેમદેવની ધૂમે છે આરતી ઉરે ઉરે
પ્રેમાનન્દજ્યોત જાગી આજ પ્રેમમન્દિરે

૮૯

પ્રેમને હિ ડાલે

જગત ઝૂલે રસઝાલે
અદ્ભુત કે પ્રેમને હિ ડાલે, હિ ડાલે, હિ ડાલે
ઝૂલે રસઝાલે

ભરતી અનન્ત ડાલે,
પ્રદ્યાડો ભીંજે છાળે,
પરપ્રદ્ય કેરે ખાળે

ઉરે-ઉરે ડોકિલા ડા બાલે, કલ્લોલે વિલોલે
ઝૂલે રમઝાલે
અદ્ભુત કે પ્રેમને હિ ડાલે, હિ ડાલે, હિ ડાલે
ઝૂલે રમઝાલે

૫૦

આનન્દના આગ

૨

- ૧ આ ઝીંઝીના જડાજે
રહડી જરહા જવુ છે, પ્યારા !
નખનો ઉઘાડી નિરખો
આનન્દના એ આગ
- ૨ આકાશના ઉભા છે
વેલવલયા વનો, તો !
તની ય પેલી પારે
ચેતન્યની એ વાગ
- ૩ આ આથમી ને ઉગતા
નથી સૂર્ય કે શણી તડા,

અદભુત અનસ્ત ઉછળે

ત્યહિ તેજના કૃવાગ

૪ પ્રહ્લાડ જાહે વિરામે,

જ્યહિ પ્રહ્લાભરતી જામે

કિન્મતની પાળ શા, ત્યહા

એ કારમા કિનાગ

૫ ભવના મહોદધિમા

ગમણે રહી છે કિર્તી

અદરે ક્રીને આઠ્યે

આખગના એ ઉતાર

૫૧

હરિ ઐ ! હરિ ઐ !

૧

હરિ ઐ ! હરિ ઐ !

તજ શબ્દ અ અમ પરમ ભોમ
હરિ ઐ !

કર્ત વિવિધ શાસ્ત્રઅજવાળા,
આધુનન્તની ઉ જવાલા,
નભમ ડગની દ્વીપમાળા,
કરે પ્રદક્ષિણા તજ મૂર્ચાભોમ
હરિ ઐ !

ખનવનની વિપુલ નમદ્ધિ
સાજનની અઠગક બુદ્ધિ
અધ્યાસ ગાજતુ નિરવધિ
તજ અન્ન હજો નમી મકલ ભોમ
હરિ ઐ !

પચેન્દ્રિય પચે શિખાએ,
 મન વાણી કર્મ જીવ કાએ,
 અમ જીવનની કલા કલા એ,
 તુજ કરે આગતી ઝામશેમ,
 હરિજી ।

હરિજી । હરિજી ।

